

Protocol opstart Speciaal Basisonderwijs (SBAO) / Speciaal Onderwijs (SO)

Dit protocol is opgesteld door PO-Raad, AOb, CNV Onderwijs, FVoV, en AVS, in afstemming met LECSO/SBO Werkverband, Vivis en Siméa, Ouders & Onderwijs en het Lerarencollectief. Het dient als handreiking voor de sector bij het opstarten van de scholen. Het kabinetsbesluit tot het heropenen van de scholen is leidend. In dit protocol wordt ingegaan op een aantal praktische aspecten rondom veiligheid en hygiëne waar rekening mee gehouden kan worden als de scholen weer opengaan. Dit protocol kan worden aangepast naar aanleiding van ervaring uit de praktijk, en is daarmee een levend document. Bij de heropening zijn scholen en werknemers niet gehouden aan het onmogelijke, er kunnen goede redenen zijn om op onderdelen af te wijken van dit protocol (handreiking).

Versie 6 mei 2020

1. Alle leerlingen in het sbao en so gaan vanaf 11 mei naar school, de leerlingen in het vso gaan nog niet naar school.
2. Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden.
3. Tussen personeelsleden en leerling moet zoveel mogelijk 1,5 meter afstand bewaard te worden.
4. Tussen personeelsleden onderling moet 1,5 meter afstand bewaard worden, tenzij nabij contact voor de werkzaamheden noodzakelijk is.
5. De beschikbare ruimte in het schoolgebouw dient optimaal ingezet te worden, zodat zo veel mogelijk afstand tussen leerlingen, en tussen leerlingen en leraren gecreëerd wordt.
6. Bij de uitvoering van dit protocol wordt de medezeggenschapsraad betrokken op basis van de WMS, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.

Basis
100% van de leerlingen, 100% van de tijd fysiek onderwijs.

I Algemeen			
1	Algemene RIVM richtlijn Veiligheidsrisico's	Nieuwe richtlijn RIVM is het uitgangspunt. Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht: <ul style="list-style-type: none"> Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden. Tussen personeelsleden en leerling moet zoveel mogelijk 1,5 meter afstand bewaard worden. Tussen personeelsleden onderling moet 1,5 meter afstand bewaard worden, tenzij nabij contact voor de werkzaamheden noodzakelijk is. Scholen melden zich bij de GGD wanneer sprake is van een ongewoon aantal leerlingen met ziekteverschijnselen (zie hoofdstuk IV). 	
2	Fysiek contact	<ul style="list-style-type: none"> Volwassenen houden anderhalve meter afstand van elkaar. Iedereen wast goed zijn/haar handen en meerdere keren per dag voor tenminste 20 seconden. Er worden geen handen geschud. Hoesten/niezen in de elleboog. Niet aan je gezicht zitten. Voor sommige doelgroepen van leerlingen is het noodzakelijk dat er afwijkende besluiten genomen moeten worden door de school. 	
3	Hygiënemaatregelen	<p>Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zoveel mogelijk worden nageleefd; www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/basisscholen.</p> <p>Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Handenwassen met water en zeep: begin schooluren, voor de pauze, na de pauze, na toiletgang¹. Gebruik van papieren handdoekjes. Oppervlakten reinigen met water en zeep². <p>Een of meerdere personeelsleden moeten verantwoordelijk worden gesteld voor de uitvoering van deze hygiënemaatregelen.</p> <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zo veel mogelijk worden nageleefd. Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen. 	
4	Hygiëneregeling leermiddelen en ondersteuningsvormen	<p>Leermiddelen, speelgoed, speelmaterialen, devices en werkplek dienen bij gebruik door meerdere leerlingen met regelmaat schoon gemaakt te worden met water en zeep. Ook materialen die met regelmaat door meerdere leerkrachten worden gebruikt worden met regelmaat schoon gemaakt met water en zeep.</p> <p>De hygiënemaatregelen gelden ook voor materialen van leerlingen zoals rolstoel, tillift en andere aan de leerling gerelateerde zaken die noodzakelijk zijn voor de schoolgang.</p>	
5	Schoonmaak	Dagelijks intensieve schoonmaak.	
6	Afstand personeel	Tussen personeelsleden onderling moet 1,5 meter afstand bewaard worden, tenzij nabij contact voor de werkzaamheden noodzakelijk is.	

- Handdesinfectie voor kinderen is alleen effectief bij juist gebruik, dus onder toezicht. Wanneer het op enige manier mogelijk is de kinderen te laten handenwassen heeft dit sterk de voorkeur en beleid zou daar op moeten zijn gericht. Er speelt een gezondheidsrisico door aanwezigheid van desinfecterende producten. Is regelmatig handen wassen niet mogelijk, dan zou handdesinfectie alleen onder toezicht en in de bovenbouw moeten plaatsvinden.
- Desinfectie van oppervlakten heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte reinigen met water en zeep. Daarnaast geeft het aanwezig zijn van deze middelen een gezondheidsrisico in klaslokalen. Het RIVM adviseert geen oppervlaktedesinfectie op scholen toe te passen.

II Aanwezigheid van leerlingen op school en lesaanbod		
1	Focus	100% van de leerlingen, 100% van de onderwijstijd fysiek onderwijs.
2	Omvang klassen	Omvang volgens reguliere indeling. Wanneer er meer dan één volwassene in de klas aanwezig is t.b.v. het onderwijs (bijv. leerkracht en klassenassistent), dient de afstand tussen volwassenen in acht genomen te worden. Onnodige vermenging van groepen leerlingen moet voorkomen worden.
3	Consequenties voor lestijd	Geen.
4	Consequenties voor aanbod	Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door.
5	Consequenties voor les op afstand	Alleen voor de leerlingen die vanwege de RIVM richtlijnen, geen fysiek onderwijs mogen volgen.
6	Ondersteuning door ouder(s)/verzorger(s) bij leeractiviteiten	Er is geen ondersteuning door ouder(s)/verzorger(s) mogelijk in de school. Ondersteuning door ouder(s)/verzorger(s) alleen bij onderwijs op afstand. In te vullen door de school.
7	Ondersteuning van leerlingen door (externe) professionals in de school	Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgverlening in de school door bijvoorbeeld ambulante (jeugd-) hulp kan weer worden opgestart. • Personen die de zorg in de school verlenen dragen geen persoonlijke beschermingsmiddelen.
8	Contact ouder(s)/verzorger(s)	Er is geen fysiek contact tussen onderwijspersoneel en ouder(s)/verzorger(s) (cf RIVM richtlijn). Oudergesprekken vinden digitaal plaats. Ouder(s)/verzorger(s) zijn niet aanwezig in het schoolgebouw en op het plein.

III In en rondom schoolgebouw		
1	Consequenties schoolgebouw en faciliteiten	Waar mogelijk: ruimere opstelling in lokalen realiseren.
2	Schoolplein	Klassen maken gescheiden van andere klassen gebruik van het schoolplein. Ouder(s)/verzorger(s) begeven zich niet op het schoolplein of in de school.
3	Looproutes in de school	De school hanteert zoveel mogelijk looproutes, waar mogelijk eenrichtingsroutes zodat onderling contact beperkt kan worden. Dit betekent maatwerk voor iedere school.
4	Binnenkomst en looproutes door school	Personeel staat buiten de school en het plein om halen en brengen in goede banen te leiden. Waar mogelijk eigen ingang van lokalen benutten. Er worden (aanvullende) afspraken gemaakt met vervoerders over de plek van brengen/ophalen en het eventueel wachten. Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht: <ul style="list-style-type: none"> • Ouder(s)/verzorger(s) komen niet op het schoolplein of in de school. • Leerlingen worden door maximaal één volwassene opgehaald (dit geldt niet voor leerlingen die in woongroepen met elkaar/bij elkaar wonen en daarmee gezien kunnen worden als één gezin). • Scholen zorgen ervoor dat er gespreide breng- en ophaaltijden worden ingesteld indien niet elk lokaal eigen in- en uitgang heeft, leerlingenvoer is hier een uitzondering op.
5	Pauzebeleid	De klas waaraan lesgegeven wordt, blijft gehandhaafd in de pauze. Gescheiden van andere klassen.
6	Leerlingenvoer	De gemeente organiseert het leerlingenvoer voor de kinderen in het speciaal (basis) onderwijs op de reguliere wijze. De koepelorganisatie voor het Bedrijfspersonenvoer heeft haar eigen coronaprotocol. Meer informatie over het taxivoer vindt u via: www.taxipro.nl/contractvoer/protocol-leerlingenvoer-geen-onderlinge-afstand-of-mondkapjes-nodig/ Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht: <ul style="list-style-type: none"> • De gemeente organiseert het leerlingenvoer voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs op de reguliere wijze. • Er is geen afstandscriterium voor leerlingenvoer in het speciaal (basis)onderwijs. • Er is geen maximum aantal leerlingen in het leerlingenvoer. • Het is niet nodig om te werken met afscheidingsschermen of persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals mondkapjes). • Ouder(s)/verzorger(s) moeten wel op afstand blijven en betrokken partijen krijgen het advies om te komen tot een werkwijze waar iedereen zich prettig bij voelt.

IV Gezondheid		
1	Medisch handelen	Medische handelingen kunnen zonder extra persoonlijke beschermingsmiddelen worden uitgevoerd. Wanneer intensieve medische of verpleegkundige zorg in het regulier én speciaal (basis)onderwijs moeten worden uitgevoerd waarbij normaal gesproken handschoenen worden gedragen, wordt geadviseerd deze nu ook te dragen. Extra middelen, zoals mondkapjes, zijn niet nodig.
2	Wegstuurbeleid	Cf richtlijn RIVM: Wanneer een personeelslid gedurende de dag klachten ontwikkelt zoals genoemd in paragraaf 4, gaat het personeelslid naar huis. Cf richtlijn RIVM: Wanneer een kind gedurende de dag klachten ontwikkelt zoals genoemd in paragraaf 3, gaat de leerling naar huis. De leerling gaat dan ook niet naar de BSO en kan ook geen gebruik maken van de noodopvang. Gebruik geen temperatuurmeting als indicator. Zonder uitzondering moet een leerling of personeelslid met klachten naar huis. Een temperatuurmeting bij twijfel kan juist onduidelijkheid geven. Specifiek is de volgende maatregel van kracht: <ul style="list-style-type: none"> Als een kind ziek wordt, wordt hij/zij direct door een ouder/verzorger opgehaald.
3	Thuisblijf regels – gezondheid leerlingen	De school past de adviezen en richtlijnen van het RIVM toe: <ul style="list-style-type: none"> Een leerling met de volgende (luchtweg)klachten blijft thuis: <ul style="list-style-type: none"> Neusverkoudheid. Hoesten. Moeilijk ademen/benauwdheid. Een leerling met koorts boven 38 °C blijft thuis. Wanneer een leerling positief getest is op Corona moet hij/zij tenminste 7 dagen thuisblijven en uitzieken. De leerling mag pas weer naar school en de opvang als hij/zij na deze 7 dagen ook 24 uur geen klachten meer heeft. Als iemand in het huishouden van de leerling koorts boven 38 °C en/of benauwdheidsklachten heeft, blijft de leerling ook thuis. Als iedereen binnen het huishouden 24 uur geen klachten heeft, mag de leerling weer naar school en de opvang. Als iemand in het huishouden van de leerling getest is voor COVID-19 en een positieve uitslag heeft, moet de leerling wachten tot die persoon 24 uur klachtenvrij is en dan 14 extra dagen thuisblijven. Bij een ongewoon aantal leerlingen met klachten (vanaf drie leerlingen per groep) neemt de school contact op met de GGD. Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht: <ul style="list-style-type: none"> Leerlingen met klachten worden zo mogelijk getest door de GGD met toestemming van ouder(s)/verzorger(s), volgens het landelijk testbeleid en opgestelde uitgangspunten. Leerlingen die behoren tot een risicogroep kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school). Leerlingen van wie gezinsleden tot een risicogroep behoren kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de school).

IV Gezondheid		
4	Tuisblijf regels – gezondheid personeel	<p>De school past de adviezen en richtlijnen van het RIVM toe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een personeelslid met de volgende (luchtweg)klachten blijft thuis: <ul style="list-style-type: none"> • Neusverkoudheid. • Hoesten. • Moelijk ademen/benauwdheid. • Een personeelslid met koorts boven 38 °C blijft thuis. • Wanneer een personeelslid positief getest is op Corona moet hij/zij tenminste 7 dagen thuisblijven en uitzieken. Het personeelslid mag pas weer naar school als hij/zij na deze 7 dagen ook 24 uur geen klachten meer heeft. • Als iemand in het huishouden van het personeelslid koorts boven 38 °C en/of benauwdheidsklachten heeft, blijft het personeelslid ook thuis. • Als iedereen binnen het huishouden? 24 uur geen klachten heeft, mag het personeelslid weer naar school. • Als iemand in het huishouden van het personeelslid getest is voor COVID-19 en een positieve uitslag heeft, moet het personeelslid wachten tot die persoon 24 uur klachtenvrij is en dan 14 extra dagen thuisblijven • Personeelsleden met klachten nemen contact op met de arbo-arts. <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personeelsleden met coronagerelateerde klachten worden getest conform het landelijk testbeleid en opgestelde uitgangspunten. • Personeelsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met de bedrijfsarts of behandelaar en werkgever). • Personeelsleden met gezinsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met de werkgever). • Een personeelslid dat niet tot de risicogroep behoort maar zich wel ernstig zorgen maakt, gaat hierover in gesprek met zijn werkgever. In dat gesprek wordt beoordeeld of tot afspraken gekomen kan worden over de precieze invulling van de werkzaamheden.

V Capaciteit		
1	Beschikbaarheid personeel	Bij afwezigheid van personeel wordt (indien mogelijk) vervangen. Indien er geen vervanging is, kunnen de mogelijkheden van thuisonderwijs door de school onderzocht worden. Dit is afhankelijk van de duur van afwezigheid van de leerkracht, zoals ook in de reguliere situatie.

VI Opvang		
1	Noodopvang kinderen kwetsbare posities en voor leerlingen van ouder(s)/verzorger(s) met cruciale beroepen	De noodopvang voor kinderen in kwetsbare posities en voor leerlingen van ouder(s)/verzorger(s) met cruciale beroepen blijft bestaan. Afstemming met betrokken organisaties is hierbij van belang. Bij noodopvang dient rekening gehouden te worden dat er tussen groepen niet te veel wisselende samenstellingen worden geformeerd.
2	Tussenschoolse opvang	Leerlingen in het so en sbo volgen over het algemeen een continu rooster. Dit kan in stand gehouden worden mits de regels van dit protocol gevolgd worden. Dat betekent onder meer dat ouder(s)/verzorger(s)/vrijwilligers deze taak niet op zich kunnen nemen, maar dat de tussenschoolse opvang door onderwijspersoneel uitgevoerd wordt.
3	Kinderopvang	Buitenschoolse opvang is alleen op de dagen dat de kinderen fysiek naar school gaan.

VII In te vullen door scholen in overleg met medezeggenschap, waarbij de gevraagde termijnen voor overleg met GMR naar redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.		
1	Brengen en halen van leerlingen	Opties: <ul style="list-style-type: none"> • Hebben leslokalen eigen buitendeuren: benut deze voor brengen en halen. • Heeft de school meerdere ingangen: maak helder per in- en uitgang welke leerlingen die in- en/of uitgang gaan gebruiken. • Heeft de school maar één ingang, faseer dan de toegang. Dit kan met een bel, maar dit kan ook met vastgestelde tijdstippen. • Personeel staat buiten om halen en brengen in goede banen te leiden.
2	Jassen en kapstokken	Opties: <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen hangen eigen jas aan achterkant stoel. • Leerlingen maken gebruik van kapstokken van meerdere lokalen.
3	Personeelskamer	Opties: <ul style="list-style-type: none"> • Indien de personeelskamer het toelaat kan het personeel met ten minste twee stoelen tussen elk personeelslid de personeelskamer gebruiken. • Lunchen in eigen lokaal, na lestijd direct naar huis. • Lunch met één andere leerkracht in een lokaal met inachtneming van 1,5m afstand.